Opalaj się z głową

Jakie są pozytywne aspekty opalania się, a kiedy słońce szkodzi? – wyjaśnia dr Hanna Myśliwiec, specjalista dermatologii z Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku.

Doktor Hanna Myśliwiec była gościem ostatniej audycji z cyklu „Pytanie do specjalisty" w białostockim Radiu Orthodoxia. Pytania w imieniu Czytelników „Współczesnej" i słuchaczy radia zadawał doc. Jan Kochanowicz. Oto zapis audycji:

Po co nam skóra?
– To jeden z narządów o największej powierzchni, który służy do ochrony naszego ciała przed czynnikami fizycznymi, chemicznymi, biologicznymi. Pełni też funkcję metaboliczną, np. w skórze powstaje bardzo ważna dla organizmu, witamina D3. Skóra jest nam też potrzebna do termoregulacji, czyli chłodzenia organizmu.

Słońce szkodzi czy pomaga skórze?
– W nadmiarze szkodzi. Z całą pewnością promieniowanie słoneczne jest przyczyną nowotworów skóry, w tym czerniaka. Oparzenia słoneczne są szkodliwe, zwłaszcza u dzieci. Ocenia się, że trzy oparzenia w wieku dziecięcym wpływają na znaczny wzrost ryzyka czerniaka w wieku dojrzałym. Słońce powoduje też przyspieszone starzenie się skóry tzw. fotostarzenie. Promieniowanie ultrafioletowe UVA i UVB wnikając do skóry powoduje uszkodzenie włókien elastynowych i kolagenowych, odpowiedzialnych za sprężystość, elastyczność skóry. Uszkodzenie tych włókien skutkuje powstawaniem zmarszczek.

Czy każde znamię na skórze jest podejrzane?
– Nie każde, to może ocenić lekarz, który obejrzy zmianę przy pomocy specjalnej lupy – dermatoskopu. Jeśli znamię jest podejrzane, wycina się je i oddaje do badania histopatologicznego. Taki zabieg, wykonywany w miejscowym znieczuleniu, może wykonać dermatolog, onkolog czy chirurg.
Trzeba mieć świadomość, że wycięcie czerniaka we wczesnym stadium daje całkowite wyleczenie. Niestety w Polsce ciągle wycinany jest za późno. Kilka lat temu było prowadzono badanie: pokazywano ludziom zdjęcie czerniaka, pytając, czy taka zmiana na skórze skłoniłaby ich do wizyty u lekarza. Tylko jedna trzecia osób odpowiedziała pozytywnie. Pacjenci zwykle z wizytą u dermatologa zwlekają. Panuje przekonanie, że może stwierdzi on coś złego, że lepiej nie ruszać. Jest to błędny sposób myślenia. Wycięcie znamienia w całości, nawet jeśli nie ma ono cech złośliwości, nie będzie skutkować zezłośliwieniem.

Jakie rodzaje nowotworu skóry poza czerniakiem nam grożą?
– Czerniak jest najbardziej złośliwy, poza tym często miewamy do czynienia z rakiem kolczystokomórkowym i podstaw-nokomórkowym skóry. Te nowotwory też leczymy zabiegowo, wycinaniem, niektóre mrożeniem. One też często są zbyt późno leczone. Tymczasem lepiej pójść do lekarza na wyrost niż za późno.

Jak chronić się przed promieniowaniem słonecznym?
– Stosując odpowiednie filtry na skórę, odzież ochronną (są już firmy produkujące kostiumy kąpielowe czy koszulki z filtrem UPF), do tego pamiętając o osłonie głowy i okularach przeciwsłonecznych. Trzeba pamiętać, że większość filtrów, niezależnie od ich mocy, jest aktywna tylko przez dwie godziny. Po tym czasie należy posmarować się preparatem ponownie, pamiętając o takich miejscach jak małżowiny uszne. Filtrem trzeba się też dosmarować, np. po kąpieli, po wycieraniu się ręcznikiem. Smarujemy się grubą warstwą. Niestety, zazwyczaj stosujemy takiego preparatu za mało. Jedna 200 g tubka powinna jednej osobie dorosłej starczać na maksymalnie dwa_, trzy dni.

Na co zwracać uwagę kupując filtry?
– Dla kogo są przeznaczone, czy np. są odpowiednie dla pacjenta, który ma trądzik. Osoby z alergią powinny wybierać filtry mineralne, fizyczne, a nie chemiczne. To, jaki preparat wybrać dla konkretnej skóry i okoliczności może doradzić dermatolog albo farmaceuta. Ważne jest też, aby preparaty zabezpieczające naszą skórę przed promieniowaniem, zawierały oprócz SPF (ochrona przeciw UVB) również filtry przeciw UVA.

Czy można się opalić mając na twarzy podkład z filtrem?
– Na pewno, zwłaszcza że filtr po 2 godzinach przestaje działać.

Co robić, gdy dojdzie do poparzenia słonecznego?
– Jak przy każdym poparzeniu, trzeba skórę schłodzić, najlepiej zimnym okładem, dodatkowo wskazane jest stosowanie kremów nawilżających. W aptekach są też preparaty chłodzące na poparzenia słoneczne. Jeśli stan zapalny, zaczerwienienie, pieczenie są nasilone, dermatolog może przepisać dodatkowo odpowiednie leki.

Czy można stosować przyspieszacze opalania?
– Jako dermatolog absolutnie nie polecam opalania, a tym bardziej przyspieszania opalania. Takie preparaty mogą wywoływać np. uczulenie na słońce. Natomiast jak najbardziej bezpieczne są samoopalacze. To jedyny sposób na zdrową opaleniznę.

Jak na skórę wpływa wizyta w solarium?

– Dostarcza skórze promieniowania UVA, które nie powoduje reakcji rumieniowych, ale niestety przy regularnym korzystaniu powoduje, że rośnie ryzyko raka skóry. W przypadku czerniaka to wzrost o 55 proc, a u osób poniżej 30 r.ż. nawet o 75 proc. W niektórych krajach (np. Niemcy, Szkocja) osoby niepełnoletnie mają zakaz korzystania z solarium.

Jakie są pozytywne aspekty opalania się?

– Pod wpływem promieniowania słonecznego nasza skóra wytwarza witaminę D3, bardzo dla nas ważną, wpływającą na gospodarkę lipidowo-fosforanową. Ta witamina chroni nas przed nowotworami, przeziębieniami, ma wiele funkcji ochronnych np. układ krążenia: zmniejsza częstość zawałów czy występowanie zespołu metabolicznego. Dlatego krótka ekspozycja na słońce jest jak najbardziej wskazana. W naszym klimacie, w okresie od końca kwietnia do połowy września, spacer 20 min. z odkrytymi dłońmi i twarzą zabezpiecza dobową dawkę wit. D. Niestety nie jesteśmy w stanie wytworzyć i zmagazynować jej na okres zimowy, pozostaje wtedy suplementacja albo wyjazd do ciepłych krajów.